مافةكاني منالآن ضؤن و بؤضي ..؟

مافةكاني منالآن دةبيت طشتي و جيهاني بيت..!!

ئامادةكردني : شيرزاد فاتح

لەژێر ئەو دروشمانەی لای سەرەوەدا کەمپینی نێو دەوڵەتی بۆ بەرگری لە مافەکانی منالان " یەکەم منالان" ، لەڕۆژانی 11 و 12 فابریوەری 2005 لە ستۆکهۆڵم / سوید ، سێیەمین کۆنفرانسی خۆی بەست . کۆنفرانسی ئەمساڵ لە زۆر ڕووەوە کۆنفۆانسێکی سەرکەوتوو بوو لە باری بابەتی زۆر دەوڵەمەند و سرنج ڕاکێش بوو ، وە هەروەها لەباری بەشداری کردنی زۆرێك لە خەڵکانی تری دەرەوەی ڕێکخراوی یەکەم منالان و سەنتەری منالان لە وولاتانی ترەوە دەوڵەمەند بوو.

رؤذي يةم 11 ي فابرية 2005 زماني باسةكان سويدي و ئينطليزي

شوێن هۆڵی ڕێکخراوی " منالْ پارێزی سوید" ، سەرەتا لە لایەن سولماز یەکێك لە هەڵسوڕاوانی بواری منالان بە خێرهاتنی منیوانەکان کرا و چۆنێتی بەرنامەی کاری ئەمرۆ ڕاگەیەندرا ، کۆنفرانس بە دەقیقەیەك ڕاوەستان بۆ ڕێز لێنان لەو ئینسانانەی کە لە تسۆنامی بوونە قوربانی گەورەترین کارەساتی سروشتی سەردەم ، چووە ناو بڕگەکانی خۆیەوە .

سورەیا شەهابی(بەریتانیا) بەرپەرسی کەمپینی نێو دەوڵەتی بۆبەرگری لە مافەکانی منالان"یەکەم منالان" ، بە زمانی ئیلگلیزی باسێکی پێشکەش کرد لەسەر " مافە گشتی و جیهانییەکانی منالان" چۆن و بۆچی ؟! وە هەروەها کەم و کورتیەك کە لەو بەڵگە نامەیەی ساڵی 1989 دا هاتووە ، بۆ پارێزگاری لە مافەکانی منالان ، وە بەدیل و پێشنیاری ئێمە بۆ ئەو ڕاگەیاندنە نێو دەوڵەتییە ،کە لە لایەن سورەیاوە ئامادە کرابوو ، وە بۆچی یاسایەکی گشتی و هەمەلایەنە پێویستە بۆ بەرگری لە مافەکانی منالان ، پێش کەش کرد.

سلیمانی قاسمیانی ،بەرپرلاسی یەکەم منالان لە سوید ، شاعیرو نووسەر ، سەبارەت بە " خێزان و منال ، وە بێمافیەکانی منالان لە خێزاندا" پێشکەش کرد ، سلیمان لە باسەکەیدا ئیشارەتی بەوە کرد کە چۆن لە خێزاندا منالان مافەکانیان زەوت دەکرێت و بەزۆر بە بیری گەروەکان و عەقیدەیان گۆش دەکرێن ، کە پەیوەنییەکی بە دنیای منالی منالانەوە نییە و بە ئارەزوو خۆیان وبە بێ گوێدانە مافەکانی منالان بڕیاریان لەسەر دەدەن و مافەکانیان پێشلدەکەن.

سۆنیا ئیگریکس(بە لجیکایی) باسێکی سەبارەت بە " منالانی بە جدی وەرگرن بار تاوانکار دەنەچن" کە لە باسەکەیدا زۆر نموونەی لەم بارەوە باس کە چۆن لە خێزاندا یەکەم شت گرنگی بە منالْ نادرێ و ژیانی منالان لە زۆر لاوە وەك پێویست لە لای دەوڵەتانیش بەجدی وەرناگیرێ وە چۆن دوایی ئەمە دەبێت بە کارەسات هەم بۆ منالان و هەمیش بۆ کۆمەڵگا .

بەدوای ئەودا "**سڤێن وینباری**"(سوید)لە لایەن " منالْپارێزی سوید"ەوە باسێکی پێش کەش کرد لەسەر " جاڕنامەی مافەکانی منالان و ڕووداوەکانی پشتی ئەم ڕاگەیاندنەوە" . پاشان " ئینگەر ستارك "(سوید)باسێکی پێش کەش کرد لەسەر " منالْ ، حیجاب و خوێندنگا ئاینیەکان لە سوید " وە ئیشارەتی بەچەندین دیاردەو سیمبولی ئاینی کرد لە بە شێك لە خوێندنگاکانی سوید دا ، وە بەتایبەتیش لەو مەرەسەو شوێنانەی کە خەڵکی پەناهەندەی هەندێك لە وولاتانی تیدا کۆبووەتەوە، کە نایەڵن منالەکانیان بچن بۆ فێربوونی مۆسیقا ، گۆرانی ، وەرزش و جومناستیك ...و...هتد. وە بەتوندی ڕەخنەی لە یاساو دەوزڵەتی سوید گرت لەم بارەوەو خوازیاری کۆتایی پێهێنانی ئەم موەزعییەتەو چارەسەر کردنی بوو.

مونا کوشا (ئەمریکا) باسێکی بە ناونیشانی" ڕاستی یەکان و ڕاپۆرتەکان چی دەڵێن" پێش کەش کرد ، مونا باسەکەی بە چەنین ئامار لەسەر مەرگەساتی ژیانی منالان لەسەر تاسەری دنیا دەوڵەمەند کردبوو، وە سرنجی خەڵکی بۆ لای وەزعییەتی منالان لە دنیادا ڕلاکێشا.

لە یلا قاسمیانی هەڵسورای مەیدانی مالان و بەرپرسی یەکەم منالان لە یۆتەبۆری ، سەبارەت بە "منالان دەبێ لەهەموو جیهاندا وەك یەك بن " باسێکی پێش کەش کرد.

"هانس لوان برات "(سوید) بەرپرسی ڕێکخراوی بەرگری لە بە دیوکراتیزەکردنی عێراق ، باسێکی سەبارەت بە " سنورەکان بکەنەوە لەبەردەم هاتنی بیری دیموکراسیدا) ، پێش کەش کرد، تیایدا ئیشارەتی بەچەندین خالی بەڵگەنامەی منالان گرد و لەو بارەوە چەند بۆچوونی سەبارەت بە وەزعییەتی منالان خستە ڕوو.

پاشان شیرزاد فاتح(عێراق) بەرپرسی سەنتەری منالان لە دەرەوەی وولات ، بە زمانی سویدی باسێکی لەسەر وەزعییەتی منالانی عێراق لەسایەی داگیرکاری ئەمەریکادا ، پێش کەش کرد ، شیرزاد لە باسەکەیدا بە ئامارەوە ئیشارەتی بە چەندین لەلایەنی پرتراژیدیای ژیانی مالان کرد ، بە سود وەرگرتن لەو ڕاپۆرت و ئامارانەی کە لەلایەن هەڵسواوانی منالانەو نێردرابون لە ناوەوەی عێراق وە بەتایبەتیش ڕاپۆرتی سهیلة ئیدام البدري ، یەکێك لە هەڵسوراوانی بواری منالان لە شاری دیوانیة . لە هەمان کاتدا شێرزاد فاتح فیلمی دۆکیۆمێنتی " چەند ساتێك لەگەڵ منالانی بێسەپەرشتی سەرجادەدا لەشاری بەغداد" بە تێکستی سویدی لەسەر وەزعییەتی منالانی بێسەرپەرشتی سەرجادە لە بەغداد نیشاندا کە مایەی سەرنج ڕاکێشانی جەماوەری ئامادەبووان بوو.

لە پێناوی ڕزگاری منالان لە دەستی حیجاب، ناونیشانی باسی" ئەعزەم گەم گویان" (بەریتانیا) بەرپرسی کۆمیەتی بەرگری لە ژنان لە خۆرهەلاتی ناوەڕاست دا ، و سەرنوسەری بلاو کراوە" بێ خودایان" ی فارسی ، بوو.

"منالان و خوێندنگا ئاینیەکان" ناوونیشانی باسەکەی"هەلالە تاهیری" سوید ،بەرپرسی یەکەم منالان لە ستۆکهۆلم بوو ، کە باسی لە گاریگەی خراپی مەزهەب کرد لەسەر منالان لە خوێندنگا ئایننیەکاندا و لەم بارەوە چەندین نموونەی باس کرد.

پاشان سەبارت بە ئیستغلال کردنی منالان لە خوێندنگا ئاینییەکان و کاریگەری خراپی لەسەر وەزعییەتی منالان ، باسێك لە لایەن "سارا محەمەد" سوید ،بەرپرسی رێکخراوی " هەرگیز پێلاو فادیمە لە بیر ناکەین " پێش کەش کرا.

لە کۆتایی ڕۆژی یەکەمدا و لە دوای 5ی ئێوارە و تەواو بوونی قسەو باسی قسەکەران ، بۆ ماوەی یەك سەعات دێباتێکی گفتوگۆمان بوو لە لایەن هەموو ئەو قسەکەرانەی کە ناویان هاتووە لەسەرەوە ، وەچەندین پرسیارو پێشنیار کراو قسە باسی لەسەر کرا ، چایانی باسە لەم دێبادتەدا "نوێنەری حیزبی گەل" ی سویدی بەشدار بوو. وە ئەم دیباتە لە لایەن ئارەزو محەمەدی یەو بە ڕێوە چوو.

ڕۆژي دووەم 12 فابرية 2005 ، زماني کۆنفرانس ، فارسي ، کوردي و سويدي.

شوێن هۆلی " شیستا تریف" بوو ، قسەکەری یەکم سورەیا شەهابی بوو کە سەبارەت بە جیهانی کرنی مافەکانی منالان وە خەبات لە پێناو پاراستنی مافەکانی منالان قسەو باسی کرد ، وە هەروەها سلێمانی قاسمیانی باسی لە وەزعیەتی مەینەتباری منالان کرد ، وە وەك نمونە ئیشارەتی بە منالێك کرد کە چۆن ئیهمال کراوەو گوێی پێنەدراوە ، ئەم منالە تەمەنی 15 سالەو وەزنی 17 کیلۆ نیوە و بالانشی نزیکەی 130 مەترە.

جەبار محەمەد(ئیتالیا) نوێنەری سەنتەری منالان لە ئیتالیا ،وە یەکێك لە دامەزرێنەرانی سەنتەر لە ئیتالیا ،باسێکی سەبارەت بە " منالٚ و مەزهەب" پێش کەش کرد ، وە جەبار لە باسەکەیدا سەبارەت بە دەست درێژی سێکسی بۆ سەر منالان لە لایەن کەشیش و پیاوی ئاینیەوە و کاریگەری و ئاسەوارە خراپەکانی مەزهەب لەسەر منالان چ لە ئەوروپاو چ لەناوەوەی عێراق قسەو باسی کرد.

جاسم غەغور (بەریتانیا)ئەندامی دەستەی دامەزرێنەری سەنتەری منالان لە ساڵی 1999 لە کوردستانی عێراق و هەڵسوراوی بواری منالان لە بەریتانیا ، قسەو باسێکی کرد سەبارەت بە" منالان و پەروەردەو فێرکردن" وە لە باسەکەیدا خوازیاری لابردنی سیمبولی مەزهەبی بوو لە لە پرۆسەی پەروەردەو فێرکردن ، وە هەندێك لە بابەتەکانی خوێندنی دایەبەر ڕەخنەو پێشنیاری خۆی لەم بارەوە خستە ڕوو

گوڵان یەکێك لە نوێنەرانی حیزبی گەلی سویدەوە بەزمانی سویدی باسێکی پێشکەش کرد سەبارەت بە منالان و مافەکانیان وە چۆنێتی بەرەنگاری بێمافیەکانی دەهەق بە منالان ، بەدوای ئەودا سورەیا شەهابی بە کورتی ئیشارەتی بە پەیامی (پێرکارلۆ ئەلبێتوسی) ئەندامی دەستەی دامەزرێنەری سەنتەری منالان لە ئیتالیاو بەرپرسی سەندیکای کرێکارنی خەستەخانەکان لە ناوچەی تۆسکایەی شاری کەرارە ، کە خۆی بە هۆی کێشەیەکەوە نەیتوانی بوو بێت ، کرد ، دوای ئەوە هەر یەك لە قاسم ئەفشار هەڵسوراوی بواری منالان وە بە تایبەتیش منالانی ئیشکەری زیندانی لە زیندانەکانی جمهوری ئیسلامی ئێران ، پەروانە ئەحەمەدی هەلسوراوی بواری منالان لە سوید، ئەسعد نەودینان هەڵسوڕاوی بواری مافەکانی ژنان و نەهێشتنی توندو تیژی دەهەق بە ژنان ، ئەعزەم کەگویان قسەو باسیان کرد ، لە کۆتاییشدا لە لایەن شێرزاد فاتح باسێك سەبارەت وەزعییەتی منالانی عێراق ، وە بەتایبەتیش لەسەر وەزعییەتی منالانی سەرجادە ، بە وێنەو دۆکیومێنتەوە کرد ، وە لە کۆتای ڕۆژی دووەمدا دێباتێك بۆ سورەیا ، سلیمان ، شێرزاد ، پەروانە ، قاسم ئەفشار ، جەبار محەمەد و لەیلا قاسمیانی سازدرا و ە لە نێوان ئامادەبووان و دێباتێرینەکاند قسەو باس و پرسیار وەڵام دروست بوو. وە گفتو گۆی گەرم هاتە کایەوە و لە نێو شۆرو شەوقی ئامادە بواندا بە سەرکەوتووی کۆتایی بە کۆنفرانس هات.

هەروەها شەوی سەر لە ئێواری ڕۆژی 12 ی فابریوەری سەعات 7ی ئێوارە تا 12 شەو ئاهەنگێکمان بوو بۆ منالان و گەورەکان ، کە خەڵکانێکی بەرچاو بەشدارییان کرد وە هەندێك دیاری چکۆلە بەسەر منالاندا دابەش کرا. بەم شێویەو سەرکەوتوانە کۆنفرانسی سێیەمی نێونەتەوەیی یەکەم منالان کۆتایی بە کارەکانی خۆی هێنا.